

Simona PONEA

O lume diferită, o lume la fel

Integrarea socială a persoanelor cu dizabilități locomotorii

Simona Ponea

O lume diferită, o lume la fel.

**Integrarea socială a persoanelor
cu dizabilități locomotorii**

**Editura Lumen
2009**

SIMONA PONEA
O LUME DIFERITĂ, O LUME LA FEL. Integrarea
socială a persoanelor cu dizabilități locomotorii.

Editura Lumen este acreditată CNCSIS sub numărul
003

www.edituralumen.ro, www.librariavirtuala.com.

Redactor: Antonio SANDU

Copertă: Cristian UȘURELU

Referenți științifici: Asist. Drd. Andreea Schindler, Asist.
Drd. Mihaela Rădoi, Cercetător Dr. Antonio Sandu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

PONEA, SIMONA

**O lume diferită o lume la fel : integrarea socială a persoanelor
cu dizabilități locomotorii / Simona Ponea. - Iași : Lumen, 2009**

ISBN 978-973-166-181-0

3-056

Simona Ponea

O lume diferită, o lume la fel.

**Integrarea socială a persoanelor
cu dizabilități locomotorii**

**Editura Lumen
2009**

**Pagin 1 sat
goal inten ionat**

Motto

„Dacă lumea ar fi un loc perfect, atunci ea ar oferi tuturor o casă sigură și călduroasă, o sursă adecvată de hrană, slujbe bune, asigurări medicale, iubire și îngrijire pentru prieteni și familie. Ar fi o lume cu stres, delincvență și suferințe minime. Toți oamenii ar avea o viață satisfăcătoare și plină de bucurii. Activitatea de asistență socială există pentru că lumea nu este perfectă. Asistenții sociali vin în sprijinul oamenilor și instituțiile societății pe măsură ce ele se confruntă cu aceste imperfecțiuni”

(Morales Sheafor, 1986: 3)

Pagin 1 sat goal inten ionat

CUPRINS:

<i>ARGUMENT</i>	11
<i>PERSOANE CU NEVOI SPECIALE</i>	15
Definiri conceptuale	15
Deficiență, dizabilitate, handicap.....	22
Cauzele deficiențelor și incapacităților fizice ...	26
Clasificarea deficiențelor fizice	27
Integrarea socială	29
<i>TEORII, MODELE, PERSPECTIVE, PRINCIPII</i>	31
Teorii sociologice asupra dizabilității ca problemă socială	31
Modele în abordarea problematicii dizabilității	36
Perspective de raportare la problematica dizabilității.....	37
Principii fundamentale de protecție socială a persoanelor cu nevoi speciale.....	43
<i>DREPTURILE PERSOANELOR CU</i> <i>DIZABILITĂȚI</i>	49
Legislație internațională	49
Legislație națională	54
Nevoile persoanelor cu dizabilitate fizică.....	58
Prestații, gratuități și scutiri pentru persoanele cu nevoi speciale.....	59

Concluzii în ceea ce privește protecția legală a drepturilor persoanelor cu dizabilități locomotorii.....	60
<i>INTEGRAREA / EXCLUDEREA PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI LOCOMOTORII</i>	63
Marginalizarea persoanelor cu nevoi speciale..	64
Excluderea persoanelor cu dizabilități locomotorii.....	68
Efectele marginalizării și excluderii	71
Discriminarea persoanelor cu nevoi speciale....	73
Integrarea socială a persoanelor cu dizabilități locomotorii.....	77
Cum și unde are loc integrarea socială a persoanelor cu dizabilități locomotorii!?	80
<i>INTEGRAREA PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI LOCOMOTORII DE LA TEORIE LA PRACTICA SOCIALĂ</i>	89
<i>METODOLOGIA CERCETĂRII FENOMENULUI DE EXCLUDERE A PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI LOCOMOTORII</i>	91
Scopul cercetării.....	91
Ipotezele cercetării	92
Obiectivele cercetării	93
Metodologia cercetării: metode, tehnici și instrumente.....	94
Descrierea lotului investigat	98
<i>ANALIZA STATISTICĂ ȘI INTERPRETAREA REZULTATELOR CERCETĂRII FENOMENULUI DE EXCLUDERE A PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI LOCOMOTORII</i>	103

Gradul de cunoaștere a persoanelor și drepturilor persoanelor cu nevoi speciale	103
Persoanele cu nevoi speciale înconjurate de discriminare: acțiuni discriminatorii, instituții în care se discriminează	115
Spunem că acceptăm și dorim integrare: între perspectiva cetățenilor și perspectiva instituțiilor.....	121
Schimbarea mentalității: o necesitate sau o falsă problemă?.....	126
Integrarea persoanelor cu dizabilități locomotorii: din perspectiva elevilor, persoanelor cu dizabilități și specialiștilor.....	135
Concluziile cercetării: Confirmarea /Infirmarea ipotezelor	143
<i>INTEGRAREA SOCIALĂ A PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI DIN PERSPECTIVA METODELOR APRECIATIVE GRUPUL DE SOCIALIZARE APRECIATIV – MODELUL BACH -145</i>	
Grupul de socializare apreciativ – model BACH	145
Designul metodologic grupul de suport apreciativ modelul BACH. Protocolul de aplicare	149
Model de desfășurător „Dimineața la cafea” Obiectiv – Lărgirea grupului de prieteni.....	159
Concluzii.....	160
<i>CONCLUZII FINALE ȘI PROPUNERI DE ACȚIUNE</i>	
<i>ANEXE</i>	167
<i>BIBLIOGRAFIE</i>	177

Pagin 1 sat goal inten ionat

ARGUMENT

Volumul *“O lume diferită, o lume la fel. Integrarea socială a persoanelor cu dizabilități locomotorii”*, pornind de la dimensiunea științifică asupra problematicii dizabilității și valorificând teoriile sociologice de ultimă oră, precum teoria rețelelor sau modelele social și individual abordate în problematica dizabilității, scoate în evidență o lume marcată de fenomene negativiste, o lume, care privită deseori prin ochii compasiunii și a milei, pare a fi inferioară “lumii majorității”.

Propunem astfel abordarea unei paralele între cultura populației majoritare și “cultura persoanelor cu dizabilități”. Sunt reliefate aspecte care accentuează promovarea incluziunii și a integrării sociale a persoanelor cu dizabilități locomotorii. Fiecare dintre noi trebuie să reținem că avem sau am putea avea, într-un anumit moment al vieții, o dizabilitate, fapt care ne obligă să reflectăm asupra propriului comportament în prezența persoanelor cu deficiență.

Excluziunea socială a grupurilor defavorizate reprezintă actualmente o problemă întâmpinată în majoritatea societăților moderne. Aceasta se manifestă sub diferite forme în societate, „ajutând” la imposibilitatea accesării diferitelor sisteme de către indivizi. Ne propunem să analizăm în această lucrare excluziunea socială a persoanelor cu dizabilități locomotorii.

Un accent deosebit este plasat pe resemnificarea conceptelor precum: egalitatea, participarea, implicarea, accesibilizarea, parteneriatul social, care însumate presupun realizarea procesului de integrare. Se face referire la un total de “acțiuni” interdependente care, doar împreună, pot asigura schimbarea sistemului social românesc. Indiferent că acceptăm

sau nu, schimbarea este acel proces de care are nevoie „lumea dizabilității” pentru a atinge treapta de egalitate.

„România nu face excepție nici de la afirmația că persoanele cu dizabilități sunt excluse din viața comunitară, nici de la cea privind existența exemplelor de bună practică privind acest domeniu.” (Raport „Nevoile personalor cu dizabilități”, Brașov, 2003, p. 3)

Conform studiilor de specialitate „a fi persoană cu handicap echivalează cu experiența izolării, discriminării, vulnerabilității și abuzurilor asupra identității și stimei de sine.” (Revista de Asistență Socială 4/2000, p.24). Acest fapt susține cu atât mai mult necesitatea de a încerca să transformăm „lumea minorității” în „lumea egalității”, o lume la care se aspiră în condițiile democratice pe care le traversăm cu toții actualmente.

„**Handicapul** reprezintă dezavantajul din perspectiva socială care rezultă în urma unei deficiențe sau incapacități și care împiedică sau limitează împlinirea de către persoana afectată a cel puțin unuia dintre rolurile normale în raport cu vârsta, sexul, factorii sociali și culturali. Acest dezavantaj se conturează prin raportare la alții sau prin raportare la valorile sociale existente.” (Manea, 2000:91). Handicapul, ca dezavantaj semnificativ pentru o parte dintre indivizii din societate, îi poziționează, uneori, pe aceștia în situații dificile impuse pe de o parte de procesul de autoexcludere, și pe de altă parte de procese precum marginalizarea, discriminarea sau excluderea socială.

Excluziunea socială poate fi analizată atât din perspectiva lipsei mijloacelor, cât și a imposibilității de a fi inclus, ca persoană, în diferite „rețele” sociale, economice, politice și culturale, fenomen tratat de Preda Marian sub denumirea de „deficitul de participare” (2002:98).

Sociologul și politologul ieșean Geroge Poede consideră că „din perspectiva diagnozei excluderii, excluziunea socială reprezintă rezultatul interacțiunii dintre factorii structurali multidimensionali și dinamici precum și necesitatea identificării precise a factorilor de intervenție cu scopul de a găsi indicatorii

capabili de a permite design-ul și intervențiile practice pentru combaterea acesteia” (2004:27).

Astfel, în ceea ce privește excluziunea socială specialiștii Organizației Internaționale a Muncii definesc diagnoza instituțională ca pe un „proces permanent și coerent de identificare și analiză, efectuat de către actorii implicați (...) asupra tuturor cauzelor și caracteristicilor situațiilor de excluziune socială.” (www.ilo.org/ciaris.ro).

Acceptarea diversității și respectarea individualității sunt semne ale societăților evolute. Cu toții ne dorim ca acest lucru să se întâmple și în România de astăzi, dar pentru a ajunge la această performanță sunt necesare mai multe schimbări, cum ar fi în rândul politicilor active sau pasive, obișnuințelor și a mentalităților.

La nivelul politicilor este necesară schimbarea celor reactive, care nu fac decât să ofere soluții la problemele apărute, însă efectele sunt negative, cu cele proactive, care prin oferirea de soluții doresc să prevină din timp condițiile ce pot duce la amplificarea problemelor acute din societatea românească

Excluziunea socială reprezintă o problemă socială, o situație apărută în dinamica unui sistem social care afectează funcționarea acestuia.

Conform universitarului ieșean Nina Mihalache caracteristicile unei probleme sociale sunt următoarele:

- Apariția unei probleme sociale este legată de manifestarea unei neconcordanțe între ceea ce ar trebui să fie oamenii și ceea ce sunt în realitate;
- O problemă socială poate fi consecința neanticipată, nedorită și indirectă a modelelor instituționalizate ale comportamentului social;
- La nivel structural, sistemele sociale pot avea probleme distincte în funcție de caracteristicile și valorile lor;
- Soluțiile problemelor sociale sunt diferite în funcție de particularitățile fiecărui sistem social în parte;

- Modificările și intervențiile la nivelul elementelor (subsistemelor) unui sistem, atrag după sine apariția altor probleme deoarece sunt destrămate în strânsă interdependență influențându-se astfel reciproc (2008).

Aceste caracteristici se potrivesc în opinia noastră și fenomenului de excluziune socială. Spre exemplu, neconcordanțele la care se fac referire la prima caracteristică au legătură cu inegalitățile întâlnite între ceea ce privește persoanele cu dizabilități locomotorii și ceea ce li se oferă acestora.

Pentru analiza acestei probleme s-a pornit de la **perspectiva etichetării sociale**, aplicată analizei reacțiilor sociale în rândul persoanelor cu nevoi speciale. În cazul de față excluziunea socială a persoanelor cu dizabilitate locomotorie face referire la încălcarea unor drepturi esențiale precum accesul pe piața muncii, accesul la sistemul de învățământ, accesibilitatea în instituțiile publice și lista ar putea continua în multe domenii.

Lucrarea de față analizează atât diferitele perspective teoretice ce definesc dizabilitatea, cât și greutățile cotidiene ce sunt întâmpinate de persoanele cu dizabilități. Mai mult de atât încercăm să oferim câteva sugestii de schimbare a sistemului de referință, sugestii adunate de-a lungul practicii în acest domeniu social.

Continuarea acestui volum o puteți lectura achiziționând volumul de pe

www.editalumen.ro

www.lumenpublishing.com

sau din librăriile noastre partenere.

Simona Ponea (născută la 15 aprilie 1986) este absolventă a Facultății de Filosofie și Științe Social-Politice, Specializarea Asistență Socială, actualmente masterandă în cadrul programului „Supervizare și planificare socială”, Universitatea „Al. I. Cuza” Iași. Autoarea este o tânără cercetătoare în domeniul asistenței sociale și științelor comunicării, publicând studii în volume colective și reviste de specialitate. Studiile sale s-au focalizat până în acest moment asupra problematicii persoanelor cu dizabilități, domeniu în care a adus o deosebită contribuție prin descoperirea unei noi metodologii de lucru cu persoanele aflate în dificultate intitulată „Grupul de socializare apreciativ – Modelul B.A.C.H.”, care va fi descris în liniile sale directoare și în cadrul acestui volum. Alte preocupări în sfera științelor comunicării au făcut-o pe Simona Ponea să îmbrățișeze o carieră în domeniul PR în cadrul Asociației Lumen, în atribuțiunile sale intrând elaborarea mapei de presă și a comunicării cu media. Pasiunea Simonei pentru carte a făcut-o să elaboreze și să publice până în acest moment peste 40 de recenzii, prezentări și studii de carte în domenii precum: asistență socială, sociologie, științele educației, științe politice și filosofie politică, management social și justiție restitutivă. Simona este formator acreditat național și european, lucrând la elaborarea programelor de formare profesională în domenii precum: Brandingul Personal, Formarea de Formatori centrată pe succes și apreciere, Managementul proiectelor, Managementul Resurselor Umane, Leadership centrat pe succes și apreciere, Dezvoltarea organizațională apreciativă, Referenți Marketing pe noile media.

Volum finanțat de
Administrația Fondului Cultural Național
din Cadrul Ministerului Culturii și Cultelor
și a Patrimoniului Cultural Național

Publicat cu finanțarea:
media LUMEN
www.EdituraLumen.ro

Conținutul acestui volum nu
reprezintă în mod necesar
punctul de vedere al Editurii
Lumen sau al finanțatorilor

Preț fără T.V.A. 5,66 lei + T.V.A. 9%